

obtožencu ni več prišla v roke. Opraviti nam je torej res le s prenarejo zasebnega spričevala, katero je izdal Ivan K.: ne gre za prenarejo javne nego za prenarejo zasebne listine.

Zato tudi na ta dejanski stan nikakor ni uporabljati določila §-a 320 *lit. f)* k. z.; pa tudi po §-ih 197 in 461 k. z. ni bilo izreči obsodbe.

Goljufijo tvori prenareja zasebne listine le pod pogoji §-a 197 k. z., torej v subjektivnem obziru le takrat, kadar ravna storilec v namenu škodovati. Tak namen pa ni ugotovljen niti v razsodbi okrajnega, niti v razsodbi prizivnega sodišča. Po prvem sodniku ugotovljeni namen, »premotiti državno pregledstvo«, nikakor ni identičen z namenom škodovati, kakor ga ima v mislih § 197 k. z. Pač pa ravna z namenom škodovati, kdor namerava škoditi smotru, za kojim stremi državno pregledstvo, — kdor torej namerava obrezuspešiti kak konkreten oblastven ukrep. Če bi bil obtoženec s prenarejo datuma hotel doseči, da se mu podeli obrtni list, onda bi bil pač ravnal v namenu, oškoditi državo na njenih pravicah. Tega pa ni ugotovila ne prva, ne druga inštanca, in na tak namen že zgolj radi tega ni misliti, ker obtožencu ni bilo treba prenarejati datuma, da si izposluje obrtni list.

V le-tem slučaju torej ni dobiti namena škodovati; zato nimamo vseh znakov učina v §-ih 197 in 461 k. z. obravnavanega delikta. Radi tega je pa bilo ugoditi utemeljeni ničnostni pritožbi v obrambo zakona in, prav uporabljajoč zakonova določila, obtoženca oprostiti.

Dr. R.

Izpred upravnega sodišča.

Ali spada peka domačega kruha na Kranjskem po deželi med obrte §-a 14 odst. 8. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39?

H. P., trgovčeva soproga v Ložu je z vlogo de pr. 19. aprila 1902 št 7521 c. kr. glavarstvu v L. kakor obrtnemu oblastvu naznani, da prične meseca maja 1902 obrt peke domačega kruha v L. C. kr. okr. glavarstvo v Logatcu je z odlokom z dne 25. avgusta 1903 št. 9608 prosilki zabranilo obrtni list za peko domačega kruha v L. ter prepovedalo nadaljno izvrševanje tega

obrta, češ da H. P. ni doprinesla dokaza usposobljenosti za ta rokodelski obrt. Okr. glavarstvo je s tem odlokom pritegnilo mnenju trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani ki se je v svojem dopisu z dne 16. maja 1903 izrazila tako-le:

..... naznanja podpisana obrtna zbornica v zmislu sklepa v plenarni seji z dne 28. aprila 1903, da po njeni sodbi obrta peke domačega kruha ni prištevati onim v §-u 13 odst. 8 obrtnega reda omenjenim rokodelskim obrtom, ki jih običavajo izvrševati ženske, marveč je peko domačega kruha, tudi če jo vrše ženske, prištevati rokodelskemu pekovskemu obrtu. Zategadelj ne gre, če zglasijo obrt »peke domačega kruha« ženske, zadovoljiti se z drugim dokazom usposobljenosti, kakor pa ga predpisuje § 14 obrtnega reda, oziroma ukaz c. kr. trgovskega ministrstva z dne 17. septembra 1883, drž. zak. št. 149, za rokodelske obrte, med katere spada tudi pekovski obrt, ampak je tudi od žensk, ki zglase obrt peke domačega kruha, zahtevati, da dokažejo usposobljenost za pekovski obrt z učnim in delavskim spričevalom. Če bi se, opiraje se na § 14 odst. 8 obrt. reda napram ženskam, ki zglase peko domačega kruha, ravnalo milejše in bi se morebiti od njih ne zahtevalo celo nikakega dokaza usposobljenosti, bi tako ravnanje pač favoriziralo ženske na škodo onim, ki so se pekovskega obrta učili in delali v tem obrtu kakor pomočniki, ne bilo bi pa v skladu z določbami obrtnega reda. Pač pa je po sodbi zbornice možno smatrati peko domačega kruha za domačo pridnost, oziroma za postransko hišno opravilo v zmislu člena V črka *e* razglasilnega patenta k obrtnemu redu. To pa zlasti v onih primerih, če ženske poleg svojih rednih opravil od časa do časa, zlasti ob semnjih, tržnih dneh, žegnanjih, shodih peko domač kruh za prodajo. Za to naziranje govori dejstvo, da je v mnogih krajih na deželi že od nekdanj v navadi, da iščejo kmetiški ljudje s peko kruha postranskega zaslužka, ki sicer ni stalen, pa vendar tolik, da se izplača prodajati. —

Pritegnivši mnenju prve stopnje, sta tudi obe višji stopnji — c. kr. deželna vlada v Ljubljani z odlokom od dne 21. februarja 1904 št. 587 in c. k. ministrstvo za notranje zadeve z odlokom z dne 30. julija 1904 št. 34.016 — zavrnili dotična priziva iz razlogov izpodbijanega odloka okr. glavarstva.

Zoper min. odlok vložila je H. P. iz L. pritožbo na c. kr. upravno sodišče ob enem pa prosila, da bi smela obrt peke domačega kruha izvrševati, dokler upravno sodišče ne razsodi; to ji je okr. glavarstvo v zmislu §-a 17. zakona z dne 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 ex 1876 dovolilo z odlokom z dne 19. oktobra 1904 št. 19.188.

Upravno sodišče je v svoji javni ustni razpravi dne 21. aprila 1906 (št. 4749 ex 1906 razsodbe), izpodbijani odlok zaradi pomankljivega postopanja razveljavilo.

Razlogi.

Za nastop rokodelskega obrta, ki ga splošno navadno izvršujejo ženske, si more po §-u 14 odst. 8 obrtnega reda ženska, ki prijavi nastop takega obrta, pridobiti usposobljenost tudi na drugačen način, to se pravi: različno od načina, ki je predpisan v prvem odstavku tega paragrafa. Obrtno oblastvo pa na prosto roko preudari, kako da je dokazati usposobljenost za rokodelski obrt, ki ga splošno navadno izvršujejo ženske.

V tem oziru vелеva ukaz c. kr. trgovskega ministrstva z dne 16. septembra 1883 št. 26.701, da se lahko izkaže s tozadevno usposobljenostjo vsaka ženska, če more dokazati izvežbanost in zmožnosti, ki se jih je pridobila v domačem gospodinjstvu, bodisi z domačo pridnostjo ali, da je delala v domači industriji, sem spadajoči, bodisi na kaki obrtni šoli za ženske.

V le-tem primeru je torej vprašanje, kak da je dejanski stan, namreč je li po krajevnih razmerah splošno v navadi, da obrtoma pekó domač kruh ženske?

Izpodbijani odlok temelji na mnenju trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani z dne 16. maja 1903 št. 1282. V tem mnenju pa nikakor ni najti pojasnila o obstoječih razmerah, v katerih se izvršuje peka domačega kruha kot obrt. Imenovana trgovska in obrtna zbornica marveč izraža svoje mnenje le v tem zmislu, da je prištevati obrtoma izvrševano peko domačega kruha pekovskemu obrtu in da je za izvrševanje takega, če tudi od ženske prijavljenega obrta zahtevati dokaz usposobljenosti po §-u 14 odst. 1 obrt. reda, torej: učno in delavsko spričevalo. Vsako milejše postopanje napram ženskam po §-u 14 odst. 8 obrt. reda pa, da bi preobčutno zadelo obrtne koristi onih oseb, ki so si z več-

letno delavnostjo kakor učenci in pomočniki v tem rokodelskem obrtu pridobili usposobljenost.

Temu pa nasprotuje poročilo županstva v L. z dne 28. aprila 1902 št. 302, ki potrjuje, da v okolišju občine L. pekó ženske kruh za na prodaj.

Ker je izpodbijani odlok izšel na podlagi dejanskega položaja, katerega je vsekakor treba še izpopolniti, bilo ga je vsled pomankljivega postopanja po §-u 6 zakona z dne 22. oktobra 1875 drž. zak. št. 36 ex 1876 razveljaviti.

Vsled te odločbe bilo je c. kr. trgovinskemu ministrstvu, ker po ministrski naredbi z dne 21. septembra 1905 drž. zak. št. 151 v to poklicanemu, na podlagi pravnega v tej odločbi izrečenega nazora, nanovo rešiti priziv H. P. proti odloku deželne vlade v L. z dne 21. februarja 1904 št. 587.

C. kr. trgovinsko ministrstvo z odlokom z dne 18. septembra 1906 št. 23.359 temu prizivu ni ugodilo in sicer glede na to, da, kakor se je poizvedelo, na Kranjskem pekovskega obrta, tudi kolikor se pri tem tiče le peke domačega kruha, po mestih, trgih in industrijskih krajih — če tudi po deželi — ne izvršujejo splošno navadno ženske in je zaradi tega za nastop takega obrta v mestu Ložu tudi od H. P. zahtevati spričevalo o usposobljenosti, katero bodi pravilno učno in delavsko spričevalo. Temu pogoju pa H. P. ni zadostila.

—i—

XX. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

I. Dne 30. januarja t. l. se je vršila v ljubljanskem »Narodnem domu« XX. redna glavna skupščina društva »Pravnika«. Ker je društveni predsednik g. sodni nadsvetnik dr. Ferjančič med letom odložil predsedništvo, otvoril je zborovanje društveni podpredsednik g. dr. Majaron, ki je pozdravil navzočne, proglašil sklepčnost in poudarjal, da je društvo »Pravnik« že stopilo v 19. leto svoje dobe. To dokazuje, da so bili pravi nameni, ki so društvo poklicali v življenje, in da se ti nameni tudi izpolnjujejo. Naše društvo je le organizacija delavcev na domačem pravniškem